

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΕΣ ΜΟΡΦΕΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

- ❖ Κατάλογος ελέγχου (Checklist)
- ❖ Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων (Rubric)

Τι είναι η Εναλλακτική Αξιολόγηση;

Είναι μια διαδικασία διαμορφωτικής αξιολόγησης που:

- εφαρμόζεται κατά τη διάρκεια της διδασκαλίας
- εξυπηρετεί τη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους μαθητές εντός και εκτός της τάξης
- βασίζεται σε συγκεκριμένα κριτήρια
- εφαρμόζεται παράλληλα και συμπληρωματικά με τις άλλες μορφές αξιολόγησης
- βοηθά τους μαθητές να παρακολουθούν την πρόοδό τους
- βοηθά τη διερεύνηση και την καταγραφή της ατομικής και της συλλογικής πορείας των μαθητών

ΔΥΟ ΜΟΡΦΕΣ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗΣ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ:

- ✓ Κατάλογος ελέγχου (Checklist)
- ✓ Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων (Rubric)

“Η αξιολόγηση είναι στην καρδιά της εμπειρίας των μαθητών” [Brown and Knight (1994)]

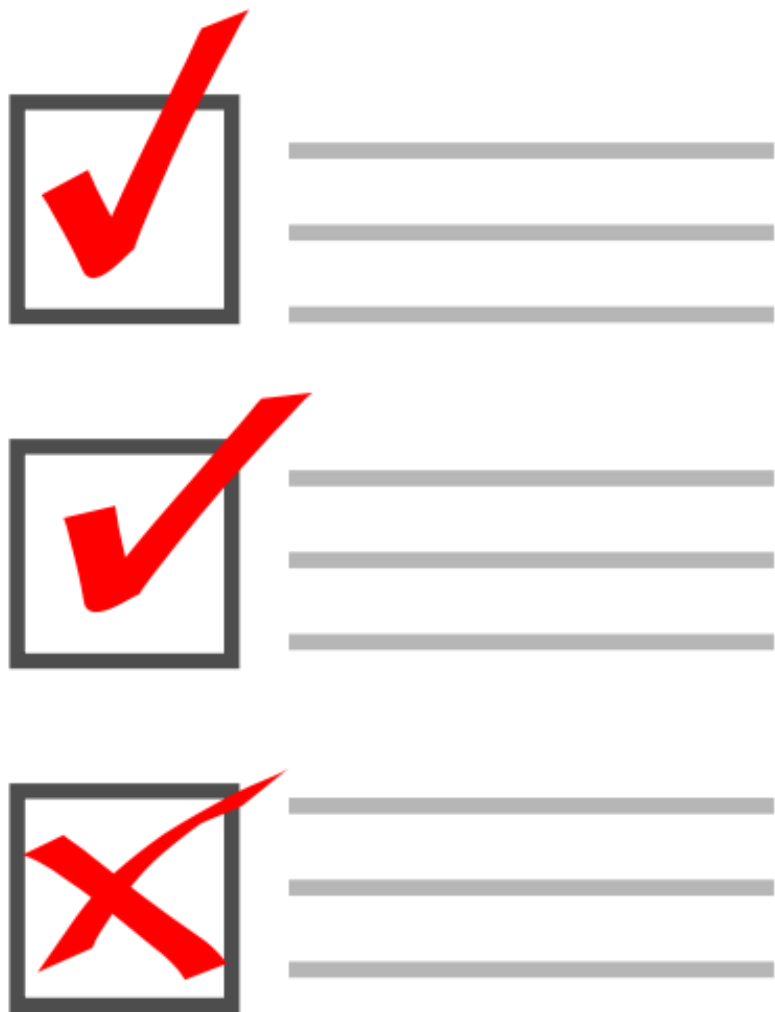
...περιλαμβάνει
διάφορους τομείς
στους οποίους θα
αξιολογηθεί ο μαθητής
(πχ. συμπεριφορές,
δεξιότητες, στάσεις,
διαθέσεις, γνώσεις)

...ανταποκρίνεται
στους ΔΕΕ και
χρησιμοποιείται για
όλους τους μαθητές
στο ίδιο σχεδόν στάδιο
της διδασκαλίας

...αξιολογεί αν ένας
μαθητής έχει ή δεν
έχει μια συγκεκριμένη
ικανότητα, ή αν έχει ή
δεν έχει πετύχει ένα
συγκεκριμένο στόχο
(δεν περιέχονται
διαβαθμίσεις)

...χρησιμοποιείται
μεθοδικά και
συστηματικά από τους
διδάσκοντες σε τακτά
χρονικά διαστήματα

A) Κατάλογος ελέγχου (Checklist)

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ, Α΄ ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ, Θοδότης Πιερίδης, «Τα παιδιά»:

Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης να καταρτίσετε έναν Κατάλογο Ελέγχου (**checklist**) μέσα από τον οποίο θα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση από τη μοντέρνα ποίηση.

Δείκτες Επιτυχίας

Δείκτες Επάρκειας

Οι μαθητές/τριες:

A. Να διακρίνουν την παραδοσιακή έμμετρη ποίηση από τη μοντέρνα ποίηση.

-σύγκριση παραδοσιακών και μοντέρνων ποιημάτων, εντοπισμός βασικών διαφορών σε επίπεδο μορφής και εκφραστικών τρόπων: μέτρο-στροφές-ομοιοκαταληξία / ελεύθερος στίχος, λυρικό λεξιλόγιο/δραματικότητα, σύμβολα.

Διονύσιος Σολωμός (1798-1857), «*Η σκιά του Ομήρου*»

Έλαμπε αγνά το φεγγαράκι — ειρήνη
όλην, όλη τη φύση ακινητούσε,
και μέσα από την έρημη την κλίνη
τ' αηδόνι τα παράπονα αρχινούσε·
τριγύρω γύρω η νυχτική γαλήνη
τη γλυκύτατη κλάψα ηχολογούσε·
απάντεχα βαθύς ύπνος με πιάνει,
κι ομπροστά μου ένας γέροντας μού εφάνη.

Στο ακρογιάλι αναπαύοτον ο γέρος·
στα παλαιά τα ρούχα τα σχισμένα
γλυκά γλυκά το φύσημα του αέρος
τ' αριά μαλλιά του εσκόρπαε τ' ασπρισμένα,
κι αυτός εις το πολύαστρον του αιθέρος
τα μάτια εστριφογύριζε σβησμένα·
αγάλι γάλι ασηκώθη από χάμου,
και ωσάν να 'χε το φως του ήλθε κοντά μου.

Διονύσιος Σολωμός, *Τα Ευρισκόμενα*, 1859

Θοδόσης Πιερίδης (1908 – 1968), «*Τα παιδιά*»

Μόνο τα παιδιά ξέρουν να γίνονται ένα με τη θάλασσα. Οι
μεγάλοι κολυμπούνε, κουράζονται
βγαίνουν, ξαπλώνουν, λαδώνουν την πλάτη τους,
δυο παίζουνε σκάκι, ένας επιδείχνει το φορητό του
ραδιόφωνο, ο καθένας έχει τις υποθέσεις του κι όλη τη
συνέχεια της καθημερινότητας.

Μόνο τα παιδιά ξέρουν να κάθονται ανακούρκουδα
στην άκρη-άκρη του νερού
να προσηλώνονται σ' ένα χοχλαδάκι που μαζέψανε
σε μια στάλα που ιριδίζει στο γόνατό τους
να γίνονται ένα με την κάθε στάλα της θάλασσας
να τήνε κλείνουν όλη μέσα στο κουβαδάκι τους
σα να 'ναι πράμα δικό τους – σα να μεγάλωσε πια και τους
έφτασε σε τρυφερότητα και σε μπόι.

Θοδόσης Πιερίδης, *Ποιητικά Άπαντα*, Β' τόμ. Τα ανέκδοτα,
επιμ. Γ.Φ. Πιερίδης, Πυρσός, Λευκωσία 1976

Διαδικασία κατάρτισης Λίστας Ελέγχου:

Αφού ο/η εκπαιδευτικός διδάξει αυτά που ζητούν οι Δείκτες (χαρακτηριστικά παραδοσιακού και μοντέρνου ποιήματος), συναποφασίζει με τους/τις μαθητές/τριές του τα κριτήρια που θα καταγραφούν στη Λίστα Ελέγχου.

Στη συνέχεια, προβάλλονται ή δίνονται σε έντυπη μορφή τα ποιήματα και ελέγχεται α) είτε από τον/την εκπαιδευτικό, β) είτε από συμμαθητές/τριες, βάσει της Λίστας Ελέγχου, κατά πόσο οι μαθητές/τριες μπορούν να αναγνωρίσουν στα ποιήματα τα χαρακτηριστικά της παραδοσιακής και νεωτερικής ποίησης.

Έτσι, η Λίστα Ελέγχου αναλόγως του προσώπου που απαντά, μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως φύλλο αυτοαξιολόγησης ή ετεροαξιολόγησης.

Ακολουθεί ενδεικτικό παράδειγμα σύνταξης Λίστας Ελέγχου.

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΕΛΕΓΧΟΥ (Checklist)

Ο/Η μαθητής/τρια:

- αντιλαμβάνεται ότι σκοπός της άσκησης είναι να μπορεί να διακρίνει μεταξύ ενός παραδοσιακού και ενός μοντέρνου ποιήματος
- αντιλαμβάνεται ότι μεταξύ ενός παραδοσιακού και ενός μοντέρνου ποιήματος υπάρχει διαφορά σε ό,τι αφορά το μέτρο (έμμετρο/ ελεύθερος στίχος)
- αντιλαμβάνεται ότι μεταξύ ενός παραδοσιακού και ενός μοντέρνου ποιήματος υπάρχει διαφορά σε ό,τι αφορά την ομοιοκαταληξία
- αντιλαμβάνεται τη διαφορετική λειτουργία του λεξιλογίου («ποιητικό» λεξιλόγιο / πεζολογία)

Β) Κλίμακα Διαβαθμισμένων Κριτηρίων (**Rubrics**)

...περιλαμβάνει σαφή κριτήρια και διαβαθμίσεις ποιότητας με προσυμφωνημένες δραστηριότητες πάνω στους ΔΕΕ τα οποία δρουν επικουρικά στην περιγραφική αξιολόγηση καθώς και στη δημιουργία ενός portfolio. Με τον προκαθορισμό των κριτηρίων αξιολόγησης αποφεύγονται οι ασάφειες και οι παρεξηγήσεις.

...λαμβάνεται πρόνοια ώστε τα κριτήρια να είναι διαβαθμισμένα με βάση τη διαφοροποίηση, σεβόμενοι και αναγνωρίζοντας το ιδιαίτερο μαθησιακό στυλ των μαθητών, το επίπεδο ετοιμότητάς τους, τα ενδιαφέροντά τους.

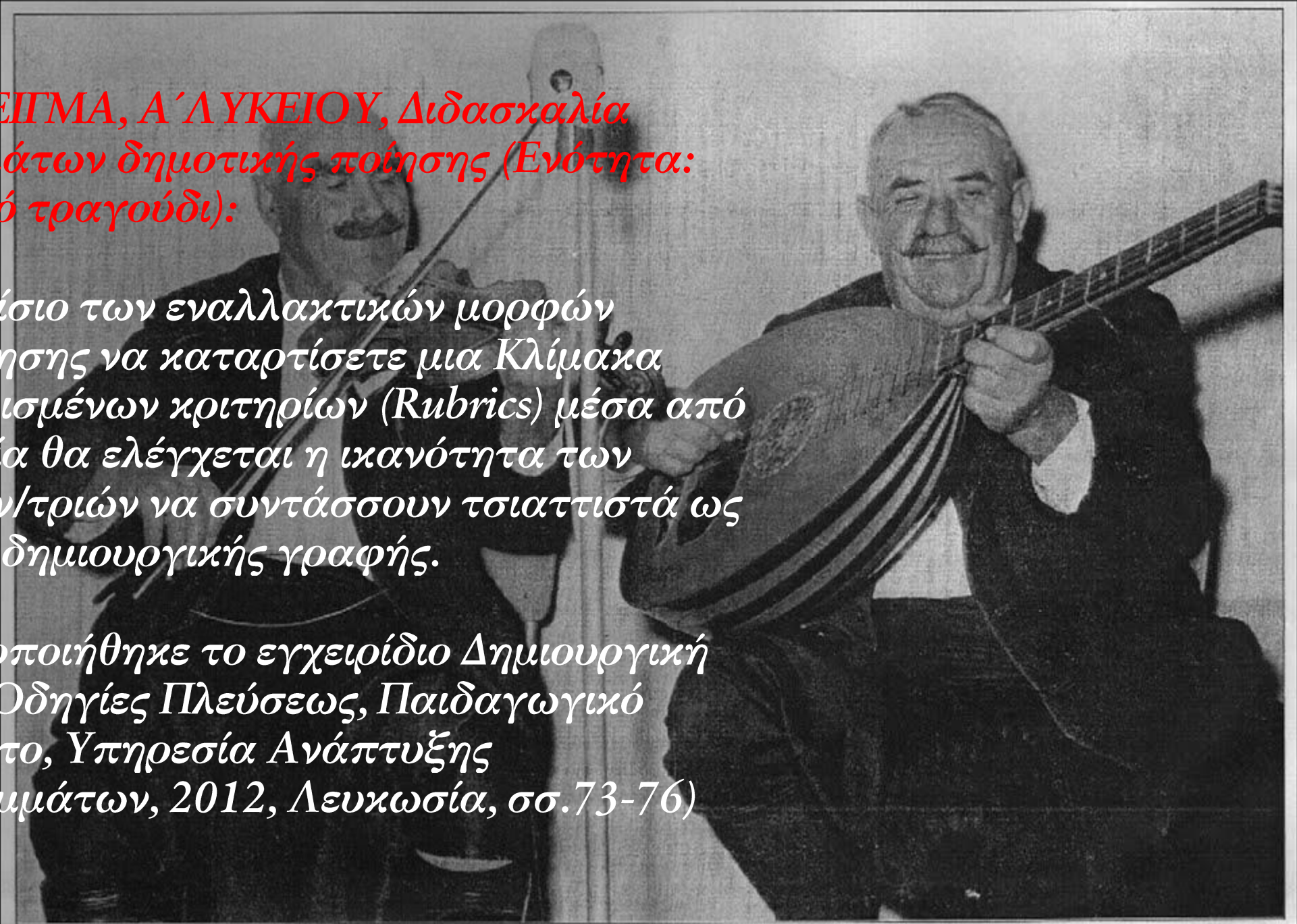

...παρέχει κατατοπιστική και απλοποιημένη ανατροφοδότηση, με κριτήρια τα οποία χαρακτηρίζονται από σαφήνεια και ορθό λόγο, κάνοντας σαφέστερη τη διαδικασία της βαθμολόγησης, αφήνοντας έτσι, ελάχιστο χώρο για μεροληπτική στάση του καθηγητή.

**ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ, Α΄ ΛΥΚΕΙΟΥ, Διδασκαλία
γνωρισμάτων δημοτικής ποίησης (Ενότητα:
Δημοτικό τραγούδι):**

Στο πλαίσιο των εναλλακτικών μορφών αξιολόγησης να καταρτίσετε μια Κλίμακα διαβαθμισμένων κριτηρίων (Rubrics) μέσα από την οποία θα ελέγχεται η ικανότητα των μαθητών/τριών να συντάσσουν τσιαττιστά ως άσκηση δημιουργικής γραφής.

(χρησιμοποιήθηκε το εγχειρίδιο Δημιουργική Γραφή: Οδηγίες Πλεύσεως, Παιδαγωγικό Ινστιτούτο, Υπηρεσία Ανάπτυξης Προγραμμάτων, 2012, Λευκωσία, σσ.73-76)

Διαδικασία κατάρτισης Κλίμακας Διαβάθμισης Κριτηρίων:

Αφού ο/η εκπαιδευτικός υλοποιήσει τον δείκτη επάρκειας σχετικά με τα γνωρίσματα του δημοτικού τραγουδιού και αφού διαβάσει μαζί με την ολομέλεια τις σελίδες από το εγχειρίδιο Δημιουργική γραφή: οδηγίες πλεύσεως (σσ. 73-76), συναποφασίζει με τους/τις μαθητές/τριές του τους τομείς/ τα επίπεδα που θα εξεταστούν στην Κλίμακα Διαβάθμισης Κριτηρίων για την σύνταξη τσιαττιστών. Ακολούθως, γίνεται κατάρτιση των επιπέδων από τον /την εκπαιδευτικό με παράλληλη επεξήγηση της λογικής πίσω από αυτά και ετοιμάζεται η ρούμπρικα.

Η ρούμπρικα μπορεί να δοθεί στους/στις μαθητές/τριες ώστε να αυτοαξιολογήσουν το έργο τους ή να συναφθεί από τον/την εκπαιδευτικό, στην εργασία του/της μαθητή/τριας εν είδει διαμορφωτικής αξιολόγησης.

Κλίμακα Διαβαθμισμένων Κριτηρίων (Rubrics)

ΤΟΜΕΙΣ/ΕΠΙΠΕΔΑ	1	2	3	4
ΑΡΙΘΜΟΣ ΣΤΙΧΩΝ/ΣΥΛΛΑΒΩΝ	Ο/Η μαθητής/τρια συνέταξε 1 ή 2 διακριτά, ισοσύλλαβα δίστιχα	Ο/Η μαθητής/τρια συνέταξε 1 ή 2 διακριτά δίστιχα, αλλά το ένα δεν είναι ισοσύλλαβο	Ο/Η μαθητής/τρια συνέταξε 1 ή 2 διακριτά δίστιχα, κανένα από τα οποία δεν είναι ισοσύλλαβο	Δεν είναι ζυγός ο αριθμός των στίχων. Υπάρχει ανισοσυλλαβία
ΟΜΟΙΟΚΑΤΑΛΗΞΙΑ	Η ομοιοκαταληξία κρίνεται απόλυτα επιτυχημένη (ηχητική ταύτιση τουλάχιστον των τριών τελευταίων φθόγγων της τελευταίας λέξης κάθε στίχου)	Η ομοιοκαταληξία περιορίζεται μόνο στους δύο τελευταίους φθόγγους της τελευταίας λέξης κάθε στίχου	Η ομοιοκαταληξία περιορίζεται μόνο στον τελευταίο φθόγγο της τελευταίας λέξης κάθε στίχου	Δεν υπάρχει καθόλου ομοιοκαταληξία
ΜΕΤΡΙΚΗ	Ακολουθήθηκε απαραβίαστα ο ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος	Υπήρχε ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος στον πρώτο στίχο, όχι στον δεύτερο	Υπήρχαν ορθά μετρικώς ημιστίχια, όχι στίχοι	Δεν ακολουθείται ο ιαμβικός δεκαπεντασύλλαβος

